

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА
ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ТА ТУРИСТИЧНОЮ
ДІЯЛЬНІСТЮ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь _____ **магістр** _____
(назва освітнього ступеня)

галузь знань _____ **07 Управління та адміністрування** _____
(шифр і назва галузі знань)

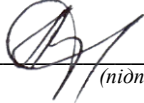
спеціальність _____ **073 Менеджмент** _____
(код і назва спеціальності)

освітня програма Менеджмент. Управління закладом освіти

тип дисципліни _____ **вибіркова** _____
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Голова ради з якості вищої освіти факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності

Драгієва Л.В.
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою управління підприємницькою та туристичною діяльністю
протокол № 9 від 11.01.2023

Завідувач кафедри
Метіль Т.К.
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми:

к.е.н., доцент кафедри управління підприємницькою і туристичною діяльністю Сорока Л.М.

Рецензенти програми:

д.е.н., проф. кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю Меркулов М.М.

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 4	Лекції:	
	16	4
Модуль: 1	Практичні заняття:	
Загальна кількість годин: 120	-	-
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 1	Лабораторні заняття:	
	-	-
Семестр: 1-3	Семінарські заняття:	
	16	4
Тижневе навантаження (год.):	Консультації:	
- аудиторне: 3	-	-
- самостійна робота: 6	Індивідуальні заняття:	
Форма підсумкового контролю: залік	-	-
Мова навчання: українська	Самостійна робота:	
	88	112

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предметом дисципліни «Фінансовий менеджмент» є стратегічне та оперативно-тактичне управління фінансами підприємств різних організаційно-правових форм та різних форм власності, спрямоване на максимізацію фінансових результатів діяльності підприємства та максимізацію добробуту власників підприємства.

Метою вивчення дисципліни є формування системи теоретичних знань і практичних навичок з управління фінансами підприємств.

Міждисциплінарні зв'язки. Деякі теми дисципліни «Фінансовий менеджмент» тісно пов'язані з такими предметами як: «Управління проектами та ризиками», «Економічне управління діяльністю суб'єктів господарювання», «Стратегічний менеджмент та маркетинг» та іншими.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі результати навчання:

1. Знання про:

- сутність і функції фінансового менеджменту;
- організацію фінансового менеджменту на підприємстві;
- стратегію і тактику фінансового менеджменту;
- організаційне та інформаційне забезпечення фінансового менеджменту;
- сутність і види грошових потоків підприємства;
- інструментарій управління грошовими потоками;
- методичний інструментарій оцінювання вартості грошей у часі та його застосування у фінансових розрахунках;
- організацію та інструментарій управління прибутком;
- управління формуванням і використанням прибутку;
- формування і фінансування оборотних активів;
- сутність капіталу та його роль у діяльності підприємства;
- форми функціонування капіталу та їхні характеристики;

- теорії структури капіталу;
- інструментарій управління інвестиціями на підприємстві;
- методи нейтралізації фінансових ризиків;
- методи аналізу фінансових звітів.

2. Уміння:

- прогнозувати грошові потоки підприємства;
- виявляти вплив факторів на кінцевий фінансовий результат підприємства;
- прогнозувати грошові потоки для забезпечення стабільного функціонування підприємств;
- управляти дебіторською заборгованістю підприємства;
- управляти запасами підприємства;
- визначати фінансову ефективність господарюючих суб'єктів, здійснити фінансові розрахунки;
- володіти методами економічного та фінансового аналізу;
- застосовувати математичні і статистичні методи до вирішення економічних завдань;
- складати, читати і аналізувати первинні документи підприємств.

3. Комунікація:

- донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності;
- зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються;
- використання державної мови у професійній діяльності;
- практикувати дотримання етичних принципів ведення дискусій та оприлюднення результатів наукової праці.

4. Автономність та відповідальність:

- прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування;
- ініціювання оригінальних дослідницько-інноваційних комплексних проєктів, спрямованих на розв'язання складних соціально значущих проблем, лідерство та автономність під час їх реалізації;
- безперервний саморозвиток і самовдосконалення;
- здатність до подальшого навчання, яке значною мірою є автономним та самостійним.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)							Кількість годин (заочна форма навчання)						
		Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1.	Теоретичні основи фінансового менеджменту.	4	2	2				10							16
2.	Система забезпечення фінансового менеджменту.	4	2	2				10	4	2	2				16
3.	Управління	4	2	2				16							18

	грошовими потоками на підприємстві.														
4.	Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках.	8	4	4				18	4	2	2				20
5.	Управління прибутком та активами.	8	4	4				16							20
6.	Вартість і оптимізація структури капіталу.	4	2	2				14							18
Проміжний контроль								4							4
Разом:		32	16	16				88	8	4	4				112

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Теоретичні основи фінансового менеджменту.

Сутність і принципи фінансового менеджменту. Мета і завдання фінансового менеджменту. Функції і механізм фінансового менеджменту.

Фінансова стратегія, фінансова політика та фінансова тактика.

Тема 2. Система забезпечення фінансового менеджменту.

Система забезпечення фінансового менеджменту. Організаційне забезпечення фінансового менеджменту. Інформаційне забезпечення фінансового менеджменту. Фінансовий аналіз діяльності підприємства.

Методи внутрішнього фінансового контролю. Бухгалтерська звітність у системі інформаційного забезпечення діяльності підприємства. Основні джерела інформації для фінансового аналізу. Бухгалтерський баланс як інструмент аналізу. Загальна оцінка динаміки і структури статей бухгалтерського балансу. Основи структури аналітичного балансу. Аналітичне групування статей балансу.

Тема 3. Управління грошовими потоками на підприємстві.

Поняття і значення грошових потоків у діяльності підприємства. Принципи управління грошовими потоками підприємства. Методи управління грошовими потоками підприємства. Грошові потоки від активів і методи їх вимірювання. Грошові потоки кредиторам і акціонерам. Планування грошових потоків.

Тема 4. Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках.

Методичний інструментарій оцінки вартості грошей у часі. Процентна ставка. Прості проценти. Складні проценти. Розрахунок майбутньої вартості. Приведена (дисконтована) вартість. Невідома процентна (або дисконтна) ставка. Невідома кількість періодів нарахування складних відсотків (дисконтування). Анuitети.

Облік інфляційного знецінення грошей у прийнятті фінансових рішень. Методичний інструментарій оцінки вартості грошових засобів з урахуванням фактора інфляції. Методичний інструментарій формування необхідного рівня доходності фінансових операцій з урахуванням фактора інфляції. Методичний інструментарій врахування фактора ризику.

Тема 5. Управління прибутком.

Економічна сутність і види прибутку підприємства. Функції і механізм управління прибутком підприємства. Оптимізація джерел прибутку. Аналіз розподілу й використання прибутку. Аналіз ефективності використання прибутку. Факторний аналіз прибутку від реалізації продукції

Склад і структура активів підприємства. Методи оцінки сукупної вартості активів підприємства. Доходність фінансових активів: види та оцінка. Оцінка облігацій з фіксованим доходом.

Управління оборотними активами. Політика підприємства у сфері оборотного капіталу. Управління виробничими запасами. Управління дебіторською заборгованістю. Вибір політики оперативного управління оборотними активами і короткостроковими зобов'язаннями.

Управління необоротними активами. Політика підприємства в управлінні необоротними активами. Управління оновленням необоротних активів. Управління фінансуванням необоротних активів.

Тема 6. Вартість і оптимізація структури капіталу.

Управління капіталом підприємства. Економічна сутність і класифікація капіталу підприємства. Функції і механізм управління капіталом підприємства. Основні теорії структури капіталу. Оптимізація структури капіталу.

Методологічні основи оцінки вартості капіталу підприємства. Сутність концепції вартості капіталу. Оцінка середньозваженої вартості капіталу підприємства. Моделі оцінки вартості зобов'язань підприємства. Управління власним капіталом. Формування і управління власним капіталом підприємства. Оцінка вартості власного капіталу. Політика формування власних фінансових ресурсів підприємства. Дивідендна політика і можливості її вибору.

Управління позиковим капіталом. Політика залучення і формування позикового капіталу підприємства. Управління залученням банківського кредиту. Забезпечення стійких темпів економічного розвитку підприємства.

5.2. Тематика семінарських занять.

Тема 1. Теоретичні основи фінансового менеджменту.

Тема 2. Система забезпечення фінансового менеджменту.

Тема 3. Управління грошовими потоками на підприємстві

Тема 4. Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках.

Тема 5. Управління прибутком.

Тема 6. Вартість і оптимізація структури капіталу.

5.3. Організація самостійної роботи студентів.

Загальний обсяг СРС з дисципліни «Фінансовий менеджмент» становить 88 год. для студентів денної форми навчання та 112 годин для студентів заочної форми навчання.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань з дисципліни «Фінансовий менеджмент»:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу з використанням конспекту лекцій, підручника, довідкової літератури;
- підготовка до семінарських занять;
- вивчення окремих питань, що винесені на самостійне опрацювання;
- підготовка рефератів (доповідей);
- рішення задач;
- підготовка до проведення поміжного (модульного) контролю та заліку.

Розподіл годин на виконання СРС

№з/п	Вид самостійної роботи	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	6	2
2.	Підготовка до семінарських занять	14	4
3.	Підготовка до модульного (проміжного) контролю	4	4
4.	Опрацювання тем, винесених на самостійну підготовку, в тому числі конспектування за заданим планом	30	60
5.	Розв'язування задач	28	36

6.	Підготовка рефератів (доповідей)	6	6
----	----------------------------------	---	---

Завдання для індивідуальної самостійної роботи студентів, що навчаються на денній та заочній формі подано у силабусі дисципліни

Індивідуальне завдання є обов'язковим для виконання та окрім завдання визначених до кожної теми передбачає написання реферату на одну із запропонованих тем. Разом з тим у здобувач освіти може запропонувати свою тему у відповідності до особистих науково-дослідних інтересів та погодити її з викладачем. Також за бажанням студент може написати декілька рефератів протягом семестру для підвищення загальної оцінки за курс.

Окрім цього замість написання реферату можуть бути зараховано прослуховування курсів і у відповідності до тема навчальної дисципліни на платформах EdEra, Prometheus та інших. Зарахування відбувається за наявності сертифікату про успішне проходження курсу.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

- 6.1. *Форми поточного контролю:* усне опитування, перевірка завдань індивідуальної самостійної роботи
- 6.2. *Форми проміжного контролю:* модульна контрольна робота
- 6.3. *Форми підсумкового контролю:* залік
- 6.4. *Засоби діагностики результатів навчання:* подано у силабусі навчальної дисципліни
- 6.5. *Критерії оцінювання результатів навчання:* подано у силабусі навчальної дисципліни

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Ноутбук, проектор

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Аранчій В.І., Томілін О.О., Дорогань-Писаренко Л.О. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. РВВ ПДАУ. 2021. 300 с.
2. Бечко П., Непочатенко О., Гузар Б. та ін. Фінансовий менеджмент: підруч. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 496 с.
3. Дема Д.І., Дорохова Л.М., Віленчук О.М. Фінансовий менеджмент: підручник. Житомир: ЖНАЕУ, 2018. 320 с.
4. Кнейслер О.В., Квасовський О.Р., Ніпіаліді О.Ю. Фінансовий менеджмент: підручник. Тернопіль: Економічна думка, 2018. 482 с
5. Лановська, Г. І., Багацька К.В., Касьянова А.О. Управління вартістю підприємства. Практикум. К.: КНТЕУ, 2020. 28 с.
6. Нестерова С. Фінансовий менеджмент: практикум. К.: Кондор, 2019. 280 с.
7. Пазинич В.І., Шулежко А.В. Фінансовий менеджмент: підруч. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 408 с.
8. Скаско О.І., Майор О.В., Тимчишин-Чемерис Ю.В., Нашкерська М.М., Виклюк М.М., Килин О.В., Атаманчук З.А., Свелеба Н.А. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. Львів: Растр-7, 2018. 416 с.
9. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2018. 554 с.
10. Черниш С.С. Економічний аналіз. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 310 с.
11. Школьник І.О. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2019. 488 с.

Допоміжні:

2. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 328 с.

3. Круш П.В. Капітал, основні та оборотні засоби підприємства: навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2018. 328 с.
4. Мних Є.В. Аналіз і контроль в системі управління капіталом підприємства: навч. посіб. К.: КНТЕУ. 2019. 232 с.
5. Непочатенко О.О. Фінансовий менеджмент: підруч. К.: ЦУЛ, 2019. 496 с.
6. Основи фінансового менеджменту. Конспект лекцій з дисципліни «Основи фінансового менеджменту для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 073 «Менеджмент». Харків: НТУ «ХП», 2021. 135 с. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/54043/1/Book_2021_Makarenko_Osnovy_finansovoho_menedzhmentu.pdf
7. Сердюков К., Тимчук Х. Управління грошовими потоками підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. Вип. 4 (21). С. 522–527.
8. Решетник Н.І., Насікан Н.І., Клименко О.М., Світлична К.С., Сулова Т.О. Стратегічний фінансовий менеджмент у діяльності корпорацій. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики*. 2021. № 2(37). С. 134–141.
9. Ясинська Д.В., Добровольська О.В. Сучасна парадигма діагностики фінансового стану підприємства в період кризи. *Економічний простір*. 2021. № 166. С. 81–84.
10. Аналіз ефективності використання прибутку. URL: https://pidru4niki.com/1880041341360/ekonomika/analiz_vikoristannya_pributku_pidpriyemstva.
11. Бігдан І.А., Лачкова Л.І., В.М. Лачкова В.М., Жилякова О.В. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Х.: ХДУХТ, 2017. 197 с. URL: <http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/1864/1/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%A4%D0%9C%20%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82.pdf>.
12. Васьківська К.В., Сич О.А. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Львів: «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2017. 236 с. URL: <https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D0%A4%D0%9C-30.pdf>.
13. Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках. URL: https://pidru4niki.com/1806020364630/finansiv/viznachennya_vartosti_groshey_chasi_vikoristannya_a_finansovih_rozrahunkah
14. Корбутяк А.Г., Одайська Н.М. Оптимізація структури капіталу підприємства. *Економіка і суспільство*. Вип. 16. 2018. С. 375–381. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/16_ukr/57.pdf
15. Моделі оцінки вартості зобов'язань підприємства. URL: https://pidru4niki.com/1513061643663/finansiv/modeli_otsinki_vartosti_zobov'язan_pidpriyemstva
16. Система забезпечення фінансового менеджменту. URL: https://pidru4niki.com/1529052764621/finansiv/sistema_zabezpechennya_finansovogo_menedzhmentu.
17. Склад і структура активів підприємства. URL: <https://studfile.net/preview/1862746/page:10/>.
18. Роганова Г.О., Котлярова М.А. Аналіз та оптимізація структури капіталу підприємства. *«Modern Economics»*, №27 (2021), 166–175. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/27-2021/rohanova.pdf>
19. Управління залученням банківського кредиту. URL: https://studopedia.com.ua/1_161452_upravlinnya-zaluchennyam-bankivskogo-kreditu.html.

Ресурси мережі Інтернет:

1. Форма № 1. «Баланс (Звіт про фінансовий стан)». URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2017/january/issue-06/article-24494.html>.
2. Форма № 2. Звіт про фінансові результати. URL: <https://blank.dtkr.ua/blank/46>.

3. Форма № 3-н. Звіт про рух грошових коштів (за не прямим методом). URL: <https://zakon.help/article/zvit-pro-ruh-groshovih-koshtiv-za-ne-pryamim-metodom/>
4. Форма № 3. Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом). Форма № 3. URL: <https://blank.dtkr.ua/blank/47>.
5. Форма № 4. Звіт про власний капітал. URL: <https://blank.dtkr.ua/blank/48>.
6. Примітки до річної фінансової звітності. URL: <https://blank.dtkr.ua/blank/49>.